

GEODEMOGRAFIA RĂZBOIULUI – TRECUT, PREZENT ȘI VIITOR

THE GEO-DEMOGRAPHY OF WAR – PAST, PRESENT, FUTURE

Colonel (ret.) prof. univ. dr. Viorel ORDEANU*

Colonel (r) prof. univ. dr. Benoni ANDRONIC**

Rezumat: *Nevoia de a stăpâni resursele de orice fel este o cerință sine qua non a omenirii, care a dus, duce și va duce la conflicte și chiar războaie, declarat sau nu, pentru ele. Dintotdeauna au existat conflicte dar și reglementări pentru accesul la resurse, la nivel local, regional, național și internațional. În prezent, moștenim tendința de a duce războaie pentru teritorii de uscat și de apă, pentru populație, pentru resurse alimentare, minerale sau energetice, pentru aur ca metal, aur verde (păduri), aur negru (petrol), aur albastru (apă) etc.*

Reglementarea și negocierea accesului la resursele de orice fel constituie un ansamblu de politici locale, naționale, internaționale și planetare. Ca urmare este necesar un studiu sistematic al conflictelor și al cooperării între state pentru resurse. Dorința statelor puternice, din punct de vedere economic și militar, de acaparare a resurselor vitale progresului economic al propriului stat și, implicit, al bunăstării propriei populații, au dus, duc și vor duce la conflicte și războaie.

Cuvinte cheie: *războaie, geografie, demografie, resurse naturale, supraviețuire, politică, relații internaționale.*

Abstract: *The need to own resources of any kind is a sine qua non pre-requisite of humanity that has always led and is still leading to conflicts and even wars, be it openly declared or not, in order to get them. Conflicts have always existed in this regard; however, the same could be said about rules and regulations for the access to resources at local, regional, national and international levels. Nowadays, we have inherited the tendency to wage wars for land and water territories, for population, for food, mineral, or energetic resources, for gold as such, for the green gold (forests), for black gold (oil), for blue gold (water), etc.*

The rules set and negotiating access to all kinds of resources make up a number of

* Cercetător științific gr.1, în Centrul de Cercetări Științifice Medico-Militare, Doctor în medicină, Profesor la Universitatea Titu Maiorescu, București.

** Profesor consultant la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

local, national, international, and global policies. Consequently, there is a need for a systematic study of conflicts and cooperation among states for resources. The wish of strong states, from an economic and military point of view, to get hold of resources that are vital to the economic progress of each state on its own and thus to own population resources is going to result in conflicts and wars.

Keywords: war; geography; demography; natural resources; survival; politics; international relations.

Introducere

Un studiu sistematic al conflictelor pentru resurse, în special cele necesare existenței pe Planeta Albastră, arată că, din cele mai vechi timpuri, omenirea a fost zdruncinată de dispute, de cele mai multe ori violente. Unele resurse sunt limitate, așa cum este, de exemplu, aurul, metal nobile cunoscut și folosit încă din neolitic. Teritoriul țării noastre are multe resurse naturale, aproape din toate categoriile, fapt care a dus la progres, dar a cauzat și multe invazii pentru acapararea acestora. Romanii au dorit metalele din Dacia, în special aur și argint; austriecii au dorit metalele din Munții Metaliferi ai Banatului, turcii au vrut aur și alimente, germanii au vrut petrolul, rușii au vrut totul, inclusiv uraniul din Banat și Bucovina, iar în prezent multinaționalele își doresc tot ce poate fi profitabil: aurul (*Gabriel Resources*), petrolul și gazele (*OMV Austria*), pădurile (*Holzindustrie Schweighofer*), producția agricolă, care este deja majoritar a firmelor străine venite din Europa și Asia (și care au cumpărat cel mai bun teren arabil), resursele financiare (băncile comerciale sunt străine sau cumpărate de străini), telecomunicațiile și presa, deși nu se prea discută despre această situație.¹

În lumea de astăzi, până și apa dulce (*fresh water*) este o resursă naturală limitată, iar creșterea cererii în viitorul apropiat va duce la acutizarea conflictelor și la războaie (cu sau fără declarație de război, cu sau fără aprobarea ONU, *umanitare, hibride, civile* etc.) așa cum sunt în prezent pentru petrol. Banca Mondială (BM) a avertizat că: „*Multe din războaiele sec. XX au fost pentru petrol, dar războaiele sec. XXI vor fi pentru apă, dacă nu schimbăm felul în care gestionăm resursele de apă*”²

Istoria conflictelor pentru resurse este veche; iar atunci când mijloacele politico-diplomatice au eșuat, s-a ajuns chiar și la războaie pentru resurse.

¹ Colecția Revistei Lumea, București, 2018-2019.

² *Water conflict, Water politics*, Wikipedia, accesat la 19.01.2019.

1. Demogeografie*

Răspândirea resurselor pe suprafața planetei noastre (uscatul, Platoul Continental și fundul Oceanului Planetar) este inegală, în funcție de zona geografică, fapt care prezintă un risc potențial pentru relațiile dintre oameni, popoare, țări și alianțe. Vom încerca să prezentăm succint un punct de vedere integrativ, ca o abordare geografico-istorică și demografică, diferită oarecum de prezentarea școlastică sau politizată a regiunilor geografice. Populațiile înrudite sau compatibile se aseamănă, ocupă un anumit areal geografic, au obiceiuri comune și adesea se aliază în mod firesc (politic, economic, militar, cultural, religios etc.) așa cum spunea un politician britanic: „*Anglia nu are aliați permanenți, ci numai interese permanente*”³. Iar în vecinătatea noastră apropiată, Rusia țaristă, URSS și Federația Rusă continuă aceeași linie politică trasată de Petru cel Mare.

Nicio clasificare sau împărțire geografică nu este fixă, multe zone pot fi atribuite unei zone geografice, demografice, istorice sau administrative ori altele, în funcție de criteriul ales și de interesul celui care clasifică.⁴ Pentru obiectivitate, prezentăm situația pe continente, în ordine alfabetică, cu aproximările de rigoare, care de fapt nu contrazic ci confirmă această clasificare intuitivă. Vom folosi împărțirea biologică a speciei omului modern, *Homo sapiens sapiens*, singura supraviețuitoare actuală a hominidelor, în principalele rase (albă, neagră și galbenă) și subrasele acestora⁵. Deși aceasta este controversată, deoarece unii au politizat biologia și au stabilit pe criterii neștiințifice că ar exista rase superioare și inferioare, o vom folosi, dar fără nicio conotație rasistă. Astfel, se știe că albi îi considerau pe galbeni și mai ales pe negri ca fiind inferiori lor; galbenii îi consideră pe ceilalți inferiori: *albi sunt barbari, răi, miros urât și sunt urâți, mari, cu nasul mare și ochii holbați*, iar despre negri ce să mai vorbim... Nord-americanii folosesc expresii *political correct*, (dar criticate și de actualul președinte al SUA), de exemplu termenul de *oameni de culoare* pentru toți cei care nu sunt albi puri, deci negri, galbeni, mulatri (amestec albi cu negri), metiși (albi cu galbeni sau galbeni cu negri) și uneori extind termenul și asupra unor populații albe *mai bronzate* cum ar fi indienii. În schimb negrii americani trebuie să fie numiți *afro-americani* fără a se ține seama că populații native de negri nu se află numai în Africa, ci și în centrul Indiei și în Oceania, iar în Africa de Nord populația băștinașă este albă. Deasemeni,

* cuvânt provenind din limba franceză desemnând geografia populației.

³ Lordul Palmerston, prim-ministru al Angliei între 1859 și 1865, www.bursa.ro/brexit-lordul-palmerston-in-secolul-al-xix-lea-anglia..., accesat la 15.01.2019.

⁴ Horia C. Matei, Silviu Neguț, Ion Nicolae, *Enciclopedia statelor lumii*, ediția XIV, Ed. Meronia, București, 2016, p.17.

⁵ Colectiv, *Le racisme devant la science*, UNESCO, Ed. Politică, 1982, www.gallimard.fr/Catalogue/.../Unesco.../Le-Racisme-devant-la-science..., accesat la 19.01.2019.

termenul de *antisemit* este folosit pentru ceea ce este îndreptat contra evreilor, dar și arabii sunt popor semitic, înrudit cu aceștia. Așa că dacă folosim termenii fără încărcătura lor politică supraadăugată, în prezent cei mai antisemiți sunt evreii care omoară arabi și arabii care omoară evrei.⁶

Continentul Africa

Este primul continent locuit de strămoșii omului modern, numit pe nedrept și *Continentul negru*, limitat de Oceanul Atlantic, Oceanul Indian și Marea Mediterană. Se află majoritar în Emisfera Estică. Are clima caldă și fluvii importante, dintre care Nilul care este cel mai lung fluviu din lume. Se împarte în trei regiuni principale, de la nord la sud.

Africa de Nord cuprinde țările africane riverane Mediteranei (care formează Magrebul arab) până la Deșertul Sahara și semideșertul Sahel; climă tropicală uscată; sursele de apă sunt fluviul Nil și ceva pânze de apă subterane. A făcut parte din Imperiul Roman, apoi a fost ocupată de arabi și ulterior de imperiile coloniale europene, în prezent are state independente, cu populație predominant de rasă albă, musulmani.

Africa Centrală este acoperită majoritar de junglă africană, clima ecuatorială umedă, numeroase râuri, fluvii, lacuri și mlaștini. A fost explorată de europeni abia în sec. XIX și colonizată, iar în prezent statele sunt independente, cu populație predominant de rasă neagră, religii amestecate.

Africa de Sud, parțial deșertică, climă tropicală, râuri și pânze de apă subterane; a fost colonizată, în prezent are state independente dezvoltate, cu populație de rasă albă și neagră, creștini; a încercat să colonizeze statele vecine.

Continentul America

Numită și *Lumea Noua* deoarece a fost descoperită de europeni abia în Evul Mediu, este cel mai lung continent, între Oceanul Pacific și Oceanul Atlantic; se afla în Emisfera Vestică și se împarte în trei regiuni principale, de la nord la sud. Populația băștinașă, indienii americani, de rasă galbenă sunt în minoritate față de populațiile nou-venite, de rasă albă.

America de Nord are climă temperată și subpolară, are fluvii, râuri, lacuri și acvifere importante, un înalt nivel de dezvoltare economică și socială. Cuprinde SUA cu 50 de state federate (de fapt 55 plus teritorii dependente răspândite în toate zonele geografice), Canada (engleză și franceză) cu populație predominant de rasă albă, creștini, și Groenlanda (teritoriu al Danemarcei) cea mai mare insulă din lume (sau arhipelag acoperit de gheață).⁷

Poziția de lider mondial a SUA, și în prezent de unică superputere, este

⁶ Idem.

⁷ Horia C. Matei, Silviu Neguț, Ion Nicolae, *op. cit.*, p. 58.

favorizată și de accesul direct la cele două oceane principale, care le leagă sau le izolează de restul lumii, după caz.

America Centrală cu clima caldă și umedă, tropicală și ecuatorială, junglă, râuri și mlaștini, a fost colonizată de spanioli, în prezent are state independente. Cuprinde Mexicul, statele din istm și insulele din Marea Caraibilor, inclusiv Cuba; populație predominant de rasă albă, creștini.

America de Sud are clima ecuatorială, tropicală și temperată; zona centrală este acoperită de junglă și este traversată de fluviul Amazon, cel mai mare din lume; numeroase fluvii, râuri și acvifere. Cuprinde Brazilia, o federație a fostelor colonii portugheze și toate celelalte state sud-americane foste colonii spaniole. Populație predominant de rasă albă, creștini. În prezent se pregătește un *război umanitar* pentru ajutarea populației din Venezuela, cea mai bogată țară în petrol din America și poate din lume.

Continentul Antarctica

Se afla la Polul Sud, este singurul continent fără populație permanentă, din cauza climei polare extreme, fiind acoperit cu un strat de zăpadă înghețată gros de câțiva km (calota polară Antarctică). Este înconjurat de Oceanul Antarctic, format din extremitatea sudică a celor trei mari oceane. Constituie cel mai mare depozit de apă dulce al planetei, care ar putea fi transportată ca ghețari plutitori spre litoralul zonelor deșertice, atunci când criza de apă se va agrava. S-a calculat că dacă gheața din Antarctica s-ar topi integral, nivelul Oceanului Planetar ar crește cu 60-80 m, iar dacă s-ar topi, ipotetic, toată apă solidă de pe planetă, nivelul apei ar putea crește cu aproape 100 m. Aceasta ar duce la inundații masive, reducerea substanțială a suprafeței de uscat și distrugerea habitatului pentru majoritatea populației globului, care se afla concentrată tocmai în aceste zone.

Continentul Asia

Asia este cel mai mare continent, unit cu Europa și Africa; se află integral în Emisfera Estică, și se împarte în multe feluri, după diferite criterii; are clima de la subpolară până la ecuatorială; fiind atât de mare și de divers, preferăm împărțirea geografică după punctele cardinale, ca un fel de subcontinente.

Asia de Nord este cuprinsă de la Munții Ural, fluviul Ural și Marea Caspică în vest până la Oceanul Pacific de Nord în est, Oceanul Arctic la nord, iar la sud marile lanțuri muntoase. Cuprinde Siberia din Federația Rusă, cu populație predominant de rasă albă, creștini, și țările Asiei Centrale (foste sovietice), cu populație predominant turcică, de rasă galbenă, musulmani, care se întind până în vestul Chinei (uiguri).

Asia de Vest este o regiune heterogenă, locul unde a început civilizația umană în urmă cu 10-12 mii de ani, în Semilună Fertilă de la Golful Persic la valea Nilului. Este limitată de Marea Mediterană, Marea Neagră, Marea Caspică, Golful

Persic și Marea Roșie. În partea de nord cuprinde Asia Mică (Anatolia) cu populație turcică (turci și azeri) predominant de rasă galbenă, musulmani. În partea de est sunt populații persane, de rasă albă, musulmani (iranieni, afgani și kurzi). Sudul este reprezentat de Peninsula Arabică, leagănul arabilor, populație albă semitică, musulmani, cu Arabia Saudită, Țările Golfului și celelalte țări arabe din peninsula. Partea de vest a acestei regiuni prezintă anumite particularități. Țările riverane Mării Mediterane de est sunt numite și Levant (Răsăritul soarelui) sau **Oriental Apropiat**: Turcia, Siria (fosta Asiria), Liban, Israel, Palestina și Egipt. Celelalte, care nu au ieșire la Mediterana, formează **Oriental Mijlociu**: Irak și Kuweit (fosta Mesopotamia), țările arabe din sud și țările persane din est, precum și subcontinentul Indian (care face parte din Asia de Sud). Deși predomină religia musulmană (dar cu diferite ramuri), există animozități și conflicte istorice vechi între semiți (inclusiv între arabi și evrei), persani și turci. Această situație a dus la alianțe și conflicte neașteptate pentru cei care nu cunosc istoria sau nu țin seama de ea (istoricul Nicolae Iorga spunea „*citiți istoria ca să știți ce va fi*”). Unii arabi din Siria sunt sprijiniți, în lupta lor cu alți arabi, de către persani, alții de turci sau de alți arabi ori de evrei. Turcii în timp ce luptă cu arabii îi atacă și pe kurzi (persani) și îi critică pe evrei care sunt adversarii arabilor. De fapt toate aceste războaie aparent religioase sau naționale sunt pentru petrol, care se găsește din abundență în zonă.

Dar și apa este o resursă deficitară, fiind țări calde și cu mari suprafețe deșertice, deci o nouă sursă de conflict. Pe 22 martie 2019 (în prima zi de primăvară) SUA a declarat că recunoaște ocuparea de către Israel a Înălțimilor Golan care aparțineau de Siria și au fost cucerite în Războiul de Șase Zile. În schimb, statele arabe, Iranul, Rusia și, mai nou, Uniunea Europeană (care în această privință nu a mai urmat linia SUA/NATO), nu recunosc aceasta ocupație militară și cer aplicarea Dreptului Internațional. Dar este evident că Israelul nu vrea și nici nu poate să cedeze acest teritoriu ocupat, din rațiuni de stat. Înălțimile Golan au fost baza de atac (nereușit) al Siriei contra Israelului, au fost ocupate de armata israeliană și sunt o garanție că nu se va repeta atacul, ba chiar mai mult, au devenit o bază de atac contra arabilor. Acesta este aspectul militar, de importanță tactică și strategică, dar în mod paradoxal, este secundar. Adevărata miza este **sursa de apă principală** a Israelului⁸ (țară deșertică în mod natural), care constă în ploile din Golan ce alimentează râuri și care se adună în Marea Galileei (Lacul Tiberiada), de unde pornește fluviul Iordan până în Marea Moartă. Apa este atât de mult utilizată, încât uneori nu mai ajunge până la vărsarea în Marea Moartă și aceasta își reduce suprafața. Există riscul că dacă zona Golan reintră în stăpânirea Siriei, apa va fi utilizată de sirieni și nu va mai ajunge deloc în Israel, fapt care ar periclita însăși

⁸ <https://alfaomega.tv/...israel/7154-o-lupta-strategica-din-istoria-moderna>, accesat la 20.01.2019.

existența statului evreiesc. Probabil că în viitorul apropiat acest conflict pentru apă va degenera în război pentru apă și există premise pentru internaționalizarea acestui război. De altfel, încă din perioada Războiului Rece se estima că una din zonele de pornire a următorului Război Mondial poate fi Orientul Apropiat.

Asia de Sud sau **Subcontinentul Indian**, cuprinde India, Pakistan, Bangladesh, Bhutan, Nepal, Sri Lanka (insula Ceylon). Populație predominant de rasă albă, religie hindusă, în conflict permanent cu minoritatea musulmană.

Asia de Est sau **Orientul Îndepărtat** cuprinde China, Mongolia, Indochina (cu toate statele componente) care după unii geografi, include și **Extremul Orient** (cu Japonia, Coreea de Nord și de Sud, Taiwan precum și litoralul Pacific al Siberiei. Centrul Chinei a fost cel de al doilea focar de apariție a civilizației umane incipiente din neolitic și abia în Antichitate a luat legătura cu civilizația Orientului și apoi cu civilizația Greco-romană. Prin explorare și comerț s-a realizat prima mondializare a civilizației umane în *Lumea veche*. Populația este predominant de rasă galbenă, budiști, totalizează peste un sfert din populația globului. Surse de apă numeroase: fluvii, râuri, ghețari, mlaștini; junglă.

Continentul Europa

Cel mai civilizată continent, situat între Oceanul Atlantic de Nord, Oceanul Arctic și Marea Mediterană, este leagănul civilizației occidentale și totalizează aproape un miliard de locuitori. Se află majoritar în Emisfera Estică. Trebuie remarcat faptul că împărțirea geografică a lumii în Est și Vest este foarte veche și s-a schimbat mereu, fiind deplasat spre vest. Astfel, pentru grecii antici, acum 2-3 mii de ani Centrul lumii (Buricul) era la Delphi (pe țărmul golfului Peloponez), pentru Romani era la Roma; în Evul Mediu geografii germani trasau Meridianul zero pe la Varadinum (Oradea de azi), în Epoca Modernă pentru francezi era la Paris, iar mai târziu englezii l-au stabilit oficial la Greenwich (Londra), cu antimeridianul în Oceanul Pacific. Ca urmare, hărțile moderne din *lumea veche* au în centru Meridianul zero, iar cele din *lumea nouă* continentul american.

Europa de vest este doar în mică parte în Emisfera Vestică: Islanda, Irlanda, Portugalia, o parte din Marea Britanie, Franța și Spania, restul se afla în Emisfera Estică, practic până la limita *civilizației occidentale*: granița de est a Germaniei, Austriei și Italiei cu țările locuite de slavi (grupul slavilor de vest) și al slavilor de sud (fosta Iugoslavie). Cuprinde populațiile germanice din Peninsula Scandinavă (Norvegia, Suedia, Finlanda și Danemarca), din centrul Europei de vest (Germania, Austria, Elveția, Olanda), populațiile latine (Franța, Belgia, Portugalia, Spania inclusiv Catalonia, Italia) și altele.

Europa Centrală este situată între *cele trei mări*: la nord Marea Baltică ca un fel de golf al Oceanului Atlantic, la vest Marea Adriatică și la est Marea Neagră, considerate ca golfuri ale Mării Mediterane. Zona este unitară geografic dar

heterogenă demografic și administrativ: în nord populații baltice, în centru grupul slavilor de vest (Polonia, Cehia și Slovacia), ungurii (de origine asiatică) și românii (de origine latină), în sud grupul slavilor de sud (sâbo-croați, sloveni, bulgari) și grecii. Încă din Antichitate această zonă a fost un tampon între populația sedentară, pașnică și civilizată a Europei de vest și popoarele migratoare din Asia (albi și galbeni), care timp de un mileniu s-au succedat în valuri. Munții Carpați, fluviul Dunărea, Marea Neagră și Munții Balcani au fost prima barieră naturală, ușor de apărut față de invaziile venite din stepa de la est. Așa că daco-românii și ulterior românii, locuind în spațiul carpato-dunareano-pontic, au avut și rolul, nedorit dar asumat, de apărare a vestului față de imigrația agresivă dinspre Asia.

Mai târziu, cele trei Țări Române au fost și zonă tampon, la limita celor trei mari imperii vecine: Imperiul Otoman al turcilor, Imperiul Țarist al rușilor și Imperiul Habsburgic al austriecilor. De ocupația turcă am scăpat în 1877, de cea austriacă în 1918, de cea rusă în 1968, dar în prezent fiecare își arogă drepturi și sfere de influență politică, economică, culturală, militară etc.

Ca urmare, singura orientare politică de contracarare a noilor tendințe ale Noului Ordin Mondial a fost apartenența politico-economică la Uniunea Europeană condusă de Franța și Germania, precum și alianța militaro-politică a NATO, condusă de SUA. Acestea au fost susținute de întreaga populație și de întregul spectru politic românesc. Iar heraldica, pentru ca lucrurile să fie clare, pe noua stemă a țării, care de fapt o reproduce pe cea mai veche, pune acvila romană, cu crucea în cioc (simbolizând că populația este creștină), cu sabia în gheara dreaptă (simbolizând că țara este o putere militară), cu sceptrul în gheara stânga (simbolizând suveranitatea națională). Iar în ajunul Centenarului Marii Uniri, Parlamentul a hotărât ca pe capul acvilei să fie repusă coroana de oțel a Regelui Carol I (turnată din oțelul tunurilor turcești capturate în Războiul de Independență), care nu are legătură cu monarhia (țara fiind republică) dar întărește ideea de independență a statului român în cadrul Uniunii Europene și a comunității internaționale. Pe pieptul acvilei este așezat scutul cu semnul heraldic al celor cinci mari provincii românești: Muntenia, Moldova, Transilvania, Oltenia și Dobrogea. Se poate observa că politicienii români nu sunt chiar așa cum încearcă să îi prezinte uneori *presa independentă* aservită unor interese străine, dar conjunctura națională și internațională obligă la unele compromisuri care nu pot fi explicate publicului în totalitate.

Această Europă Centrală a fost și este considerată de unii politologi (de exemplu George Friedman de la STRATFOR) ca esențială pentru apărarea Europei Occidentale (germano-latina) de Europa Orientală (slavă). Ca urmare, parțial sau în totalitate țările acestei zone au avut granițe *volatile* și/sau au fost tributare unora sau altora. Când Vestul era mai puternic, zona trecea la Europa Occidentală (de exemplu după Primul Război Mondial), iar când Estul era mai puternic, zona trecea

la Europa Orientală (de exemplu după Al Doilea Război Mondial, când URSS a constituit *lagărul socialist*). Acum, după terminarea Războiului Rece, zona Europei Centrale ține din nou de Vest, până la granița cu țările slavilor de est (Rusia, Bielorussia și Ucraina).

Este interesant de discutat apartenența țării noastre (după cum se spune, *patria este țara mea, restul sunt doar țări*). Din punct de vedere geografic, **România se află în Europa Centrală**, iar așezarea în Europa este chiar la mijloc, având distanță egală în vest până la Oceanul Atlantic și în est până la Munții Ural. Dar spre deosebire de geografi, unii politicieni și după ei și o parte din presă, consideră în mod eronat că România, și implicit Europa Centrală, ca fiind în Europa de est. Explicația consta în faptul că toate țările foste socialiste din sfera de influență a URSS se aflau în această zonă, numită *lagărul socialist, blocul estic sau comunist*. Menționăm că nicio țară din lume nu a fost niciodată comunistă, ci numai socialistă, deoarece principiile de bază ale societății comuniste nu au fost aplicate în practică, fiind utopice. Această categorie ar include în mod eronat și Grecia, care nu a fost niciodată țară socialistă sau în sfera de influență sovietică, ci engleză (conform Acordului de procentaj de la Moscova, 9 octombrie 1944, anterior înțelegerii de la Yalta, 1945).⁹

Deasemenea, România nu este în Europa de Sud-est, adică zona Balcanilor, deoarece Peninsula Balcanică este la sud de fluviul Dunăre. Din teritoriul actual numai Dobrogea face parte din Balcani, dar din punct de vedere politic avem interese comune multiple cu țările balcanice, încât România și Republica Moldova participă la multe organizații balcanice (de exemplu Uniunea Medicală Balcanică, Congresul de Medicină Militară Balcanică etc.).

Considerăm că este important ca măcar noi românii să folosim corect apartenența noastră geografică, deoarece are și implicații politice și de prestigiu internațional: nu suntem undeva în estul Europei, ci chiar în centrul ei, ca o *placă turnantă* sau așa cum spunea președintele SUA la București, în legătură cu intrarea României în NATO: *România este vârful de lance al NATO spre est.* (G. Bush jr.)

Europa de est este partea cea mai întinsă a Europei, de la est de granițele țărilor din Europa Centrală până la Oceanul Arctic în nord, la Munții Ural în est, iar în sud Marea Neagră, Munții Caucaz și Marea (Lacul) Caspică. În sens larg, țările aflate în estul continentului european se întind mult spre Asia de Nord și de Vest, și ca urmare a influenței civilizatorice a Europei (demografică, politică, economică, militară etc.) sunt europenizate. Practic, aceste țări pot fi împărțite în trei grupuri, de la nord la sud.

Grupul nordic: Rusia, care împreună cu Siberia se întinde de la Marea

⁹ Acordul Churchill-Stalin de procentaj, https://ro.wikipedia.org/wiki/Acordul_Churchill-Stalin_de_procentaj, accesat la 24.01.2018.

Baltică până la Oceanul Arctic și Oceanul Pacific, și Kazahstan care se întinde de la granița de sud a Rusiei până la Marea Caspică și Marea (Lacul) Aral în sud, fiind traversat de fluviul Ural. De remarcat faptul că bogăția de resurse de toate felurile ale Siberiei constituie un atu important pentru economia Rusiei, dar în același timp este și un risc strategic, deoarece multe puteri și superputeri își doresc destrămarea acestei țări pentru a beneficia de resursele Siberiei. Istoria modernă consemnează războaie cu Franța, Germania, Japonia, China, precum și actualul război mediativ cu SUA. Deși este cea mai mare țară din lume, faptul că nu are ieșire directă la Oceanul Planetar îi limitează capacitatea de acțiune la nivel global.

Grupul central, cu țările caucaziene, originea populațiilor europene: Armenia, Georgia (populație de rasă albă, creștină) și Azerbaidjan (populație de rasă galbenă, musulmană). **Grupul sudic**, Turcia din estul Peninsulei Balcanice și în Asia Mică, (populație de rasă galbenă, musulmană) și Cipru, insulă grecească independentă, dar ocupată parțial de turci și de englezi.

Unii geografi și politicieni împart Europa și în **Europa de Nord**, civilizată și bogată, cu populație predominant germanică, și **Europa de sud**, mai săracă și cu populație heterogenă, care în Antichitate a făcut parte din Imperiul Roman, și care în zilele noastre constituie *civilizația viței de vie* din care face parte și România.

Oceania

Este formată din cel mai mic continent, **Australia**, majoritar semideșertic, locuit de populație predominant anglo-saxonă, albi, creștini, amestecată cu băștinași negri minoritari și imigranți din toată lumea, și **insulele Oceaniei** din sudul Pacificului: Noua Zeelandă, Papua, Micronezia, Melanezia etc. cu populație predominant galbenă.

2. Comentariu

Geografia a preocupat omenirea încă de la începuturile civilizației. Greul Aristotel, în urmă cu 25 de secole, a demonstrat științific faptul că Pământul este sferic, și credea că ar fi centrul Universului, iar greul Eratostene, părintele geografiei, a calculat ca la orice sferă: raza, diametrul și circumferința cu o eroare de numai 2% față de știința modernă. Aceste date au contribuit la descoperirile geografice, la comerț și legături umane, și în final la mondializarea civilizației lumii. Astăzi se știe datorită cercetărilor genetice, că toți oamenii sunt rude între ei, mai apropiate, mai depărtate sau foarte îndepărtate. Planeta Pământ (Terra) este un tot unitar, cunoscut în majoritate, iar populația umană este biologic înrudită și asemănătoare (semenii noștri), dar diferită civilizațional, așa cum prezintă și Huntington în *Ciocnirea civilizațiilor*. Șansele de dezvoltare în continuare constau în cooperare și nu în confruntare/concurență, fapt demonstrat științific de sociologi și de psihologi, dar neacceptat de politicieni (de orice culoare politică) decât la

nivel declarativ. Poate că în viitor se va ajunge la acest nivel de înțelegere, sperăm înainte de a începe Al Treilea Război Mondial.

Până atunci, avem de a face cu concepții și simboluri malefice, prezentate cu vorbe frumoase, în contradicție cu simbolismul arătat. Astfel, simbolul Papal este o cruce așezată pe o sferă, simbolizând stăpânirea religiei creștine catolice pe tot globul pământesc. Simbolul nazist reprezintă o cruce ariană (zvastică) într-un cerc, adică supremația arienilor asupra lumii. Steaua cu cinci colțuri, reprezentând cele cinci continente locuite, arată după caz: *steaua roșie* stăpânirea rusească (bolșevică), *steaua galbenă* arată supremația rasei galbene (chinezi), *steaua albă* simbolizează pacea mondială sub conducere americană (*pax americana*). Reamintim că în timpul ocupației sovietice și militarii români aveau ca emblemă steaua roșie. Iar steaua albastră cu șase colțuri (steaua lui David) înlocuiește simbolul clasic al medicinei (crucea roșie) chiar și în unele țări creștine (inclusiv în România).

Toate acestea arată că încă suntem departe de a depăși animozitățile ancestrale cauzate de rasă, naționalitate, ideologie, religie etc. și că nici măcar nu mai conștientizăm riscurile impunerii simbolisticii oficiale, cu care ne învățăm prin repetare și perpetuare. Mai mult, prin *știri false (fake news)* sunt diabolizați **ceilalți**, și reciproc. Înainte de Primul Război Mondial francezii, ca urmare a propagandei, îi considerau barbari pe germani și credeau că apără lumea civilizată de ei, dar și germanii erau convinși de contrariu, crezându-se apărătorii civilizației. Acest scenariu s-a repetat în Al Doilea Război Mondial, în Războiul Rece și chiar în prezent în diferite situații și față de diferiți actori ai scenei internaționale. Scopul nedeclarat nu poate fi decât: pregătirea opiniei publice pentru un nou război internațional sau mondial, pentru un nou război rece din interes economic ori pentru escaladarea cursei înarmărilor, care ar aduce beneficii uriașe *complexului industrial-militar* așa cum a fost denumit de fostul președinte SUA, generalul Eisenhower. Planeta noastră este una singură, populația ei este și ea una singură, ca un întreg cu *unitate în diversitate*, iar resursele planetei sunt limitate, deci nu sunt suficiente pentru toată lumea, în mod echitabil. Relațiile interumane și internaționale de concurență pentru orice resurse, au dus, duc și vor duce la conflicte și războaie de acaparare a resurselor, indiferent cum ar fi etichetate aceste războaie. În toată istoria omenirii în secolul XX s-a discutat cel mai mult despre pace și s-au făcut pași importanți. Dar în același timp, în mod paradoxal, secolul XX a fost și cel mai războinic dintre toate, cu cele mai multe și mai distrugătoare războaie, cu doar câțiva ani de pace absolută în lume, dar pe fond de război rece. A fost și secolul genocidelor (armenilor, evreilor, indienilor din America etc.) și a unor revoluții catastrofale.

Este nevoie să conștientizăm toate aceste lucruri, să le raportăm la Dreptul

internațional și la legislația în vigoare, să respectăm întocmai legea. Sigur că există și acțiuni care sunt legale dar imorale, ori morale dar ilegale. Ca militari trebuie să îndeplinim ordinele întocmai și la timp, dar nu avem voie să încălcăm legea, inclusiv legile și cutumele războiului. Rezultă că aceeași obligație revine și decidenților politici și militari, iar condamnarea liderului sârb Radovan Karadzici, la închisoare pe viață pentru genocid, din luna martie a.c., este un exemplu. Mulți alții au scăpat, deocamdată, de spada justiției.

Oricine poate să evalueze situația la intrarea în război, însă nimeni nu poate să știe cum se va termina. Dar așa cum spun chinezii: „*nu e bine să încaleci pe tigru, dar dacă ai încălecat nu e bine să descaleci*”.

Concluzii

Relațiile interumane și internaționale de concurență pentru orice resurse, au dus, duc și vor duce la conflicte și războaie de acaparare a resurselor, indiferent cum ar fi etichetate aceste războaie, declarate sau nedeclarate.

Situația internațională existentă, când Noua Ordine Mondială se schimbă, iar spre multipolaritate, prezintă riscuri regionale și internaționale, cauzele pot fi multiple, pretextele se pot găsi oricând. Trebuie să fim pregătiți din toate punctele de vedere, inclusiv militar, căci așa cum spuneau și strămoșii romani: „*Si vis pacem, para bellum*”.

BIBLIOGRAFIE

Water conflict, Wikipedia.

Water politics, Wikipedia.

Colectiv, *Le racism devant la science*, UNESCO, Ed. Politica, 1982, disponibil pe www.gallimard.fr/Catalogue/.../Unesco.../Le-Racisme-devant-la-science...

Colecția Revistei Lumea, București, 2018-2019.

MATEI HC, NEGUȚ S, NICOLAE I., *Enciclopedia statelor lumii*, ediția XIV, Ed. Meronia, București, 2016.

Acordul Churchill-Stalin de procentaj, disponibil pe

https://ro.wikipedia.org/wiki/Acordul_Churchill-Stalin_de_procentaj
www.bursa.ro/brexit-lordul-palmerston-in-secolul-al-xix-lea-anglia...

<https://alfaomega.tv/...israel/7154-o-lupta-strategica-din-istoria-moderna>

